

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

18. Inferuntur tria corollaria, quibus natura illius propositi & gratiae, quam
Massilienses horrent, aliqua ex parte declaratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

hac re potest esse suspecta fides istam exaggerant querimoniam, sed etiam in se Prosper idem sensisse videatur? Sic enim in fine litterarum suarum Augustino ex propria sententia videtur loqui: *Illud etiam qualiter diluatur, quæsumus patienter insipientiam nostram ferendo demonstrare quod retractatis priorum de hac re opinionibus pœne omnium par invenitur et una sententia, qua propositum & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt: quod quid sit explicando subnectit: ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios vasa contumeliae fecerit, quia finem uniuscuiusque prævidet & sub ipso gratia adiutorio in qua futurus esset voluntate & actione præscierit.* Quæ quidem Prosperi verba totaque Massiliensium de novitate querimonia, quanta veritate nitantur, ex ijs utcumque estimari potest quæ de Origenis Epistolam ad Romanos commentantis adeoque ipsius Augustini sententia ante susceptum Episcopatum supra suis locis diximus. Vtraque quippe

quantum ad hunc articulum perfecte Semi-Pelagiana fuit, ut non mirum sit alios inferioris notæ & perspicacitatis Scriptores inter utriusque ætatem interjectos in eundem scopulum impigisse. Nam ut Augustini doctrinam inter Latinos in Occidente, ita inter Græcos in Oriente Origenem plerique in Scripturarum explicatione sectati sunt. Etenim quia incredibili conceptuum ubertate, & commentandi scribendique facilitate inter primos glaciem fregerat & aditum ad Scripturarum secreta penetranda referaverat, hinc maxima ipsius fuit in Scripturis interpretandis apud posteros ejus Græcos estimatio: qua fieri plerumque solet, ut error non ita perspectu facilis nullo Ecclesiæ adhuc damnatus anathemate, corruptæ naturæ conceptibus valde consentaneus, scripturis instructus, multisque veritatibus intertextus, ab avidis incautisque lectoribus hauriatur.

Inferuntur tria corollaria, quibus natura illius propositi & gratiæ quam Massilienses horrent, aliqua ex parte declaratur.

C A P V T X V I I I .

PORRO ex ijs quæ hæcenus de illo divinæ voluntatis proposito juxta Massiliensium intelligentiam & querelas locuti sumus, tria evidentè inferri posse & consequi sentio: quorum unum decreti illius originem respicit, alterum eius latitudinem, tertium executionem.

Primum igitur iasero, toto illos ostio aberrare, ne quicquam in Augustini doctrina capiant qui propositum istud tam constanter ab eo prædicatum ut à divina voluntate possit formari, prævisionem aliquam humani motus, sive voluntatis, sive determinationis, sive absolutam, sive hypotheticam includere vel supponere credunt, & persuadere moluntur. Massilienses enim ipsi perspicuis expressisque verbis subinde contrarium apud Prosperum dicunt: *Removeri omnem industriam tollique virtutes, si Dei constitutio humanas præveniat voluntates.* Ecce propositum, quo, ut ibidem aiunt, ante mundi initium vel in ipsa conditione generis humani eligendorum & respiciendorum ab Augustino dicitur facta discretio secundum quod placuit creatori, humanas prævenit voluntates. Nam si ante divinæ voluntatis propositum humanæ cuiuspiam determinationis nutus sive cum gratia sive sine gratia in Dei prævisione præcedat, profecto jam propositum eligendi humanam voluntatem non præveniret, sed sequeretur: sicut in eadem Epistola Prosper dicit Massilienses *Electioem Dei sive propositum eligendi parvulos quibuscumque Commentis meritis subigere, hoc est posteriorem facere, tametsi non nisi sub conditione si viverent illa merita præ-*

sciuntur. Et quid est aliud discretionem hominum fieri secundum quod placuit creatori, nisi pro liberrimo divinæ voluntatis beneplacito ac proposito quod nihil penitus ex parte hominum datum prævisumque respiciat, per quod unus ab alio sive omni gratia, sive cum gratia quoquo modo jam distare aut differretur esse ante conceptum conclusumque Dei propositum cogitetur? Hoc enim si vel in prævisione supponatur, jam palam discretionem habes secundum præscientiam, non secundum quod placuit creatori. Ante propositum enim absolutum atque completum jam præscietur discretio, non per ipsum Dei propositum fiet.

Sed hoc propositum Dei omnem prævisum humanæ voluntatis nutum sive absolute sive sub conditione præcedere tota Massiliensium oppugnatio longe luculentius omnibus verbis indicat & quodammodo clamat. Nam si propositum istud ut à Deo possit concipi ab aliqua prævisa humanæ libertatis inclinatione suspenditur, quamnam obsecro ab homine non fatuo vel tenuissima formidari potest umbra fati? quamnam stabilitatis ejus immutabilis, quæ efficaciam timendæ ratio? Nonne tota si qua vel fingi posset fatalitas, immutabilitas, efficacia, à propria ipsorum voluntate penderet? Nonne prævisus voluntatis nutus suum potius unicuique fatum conderet & fatum ipsum regeret, quam huc illuc pro alterius beneplacito fatali aliqua constitutione regeretur, aut raperetur? Quis vero hic esse potest interimendæ libertatis metus, ubi studiosissime Deus caveret & vigilaret, ne quali

ne quasi fatali aliqua sanctione laedatur? Vbi nihil proponitur aut decernitur, nisi libertas voluntatis iam ante à Deo extra periculum omne posita & incolumis esse videatur? Iam verò quam non ineptiam sapit superfluum esse laborem voluntatis propter decreti illius constantiam conquiri, quod non nisi prævisio voluntatis labore sancitum est? Vereri divinæ voluntatis incertitudinem quam à propria voluntatis flexu suspendi sciunt? Sub illo incerto desperandum genere, quod unicuique fieri potest propria voluntate certissimum? Et quis non rideat acutissimos homines de duabus massis duabusque naturis conquerentes eo quod duas massas non nisi pravitare studiorum, & diversitate voluntatum fieri velint. Vbi audiunt voluntatum suarum prævisam diversitatem ac studium ipsas malas facere? Partesque ipsas duas quibus nihil adijci posse stomachantur, propria libertatis in utram libuerit suo nutu vergentis præcognita inclinatione constitui? Sed omnem delirantium excedit absurditatem quod correptionum & exhortationum interitum per illud propositum afferri quererentur, si voluntatis consensus aut dissensus quibus excitandis aut avertendis exhortatio & correptio adhiberi solent ante ipsum Dei propositum prævisum esse ab Augustino doceretur. Nam humanorum nutuum præscientiam, atque inde pendentes constitutiones Dei non modo non abhorrebant, sed veluti libertati maximè consentaneas libentissime prædicabant. Nec mirum sanè: sic enim, dum omnis divini decreti vis in cardine voluntatis humanæ vertitur, totus ille rigor & horror tollitur, quo indifferens flexibilitas intra cancellos immutabilis alienæ constitutionis independentem à se conceptæ & humanis prævenientes voluntates coercetur & clauditur, quos egredi nulla lucta, nullo conatu potest. Hoc est enim quod conquerentes dicunt: *Ut neque reiectus ulla industria possit incurrere, neque electus ulla negligentia possit excidere.*

Alterum ex Massiliensium querelis consecutaneum est propositum istud quod omnes humanas voluntates prævenit, non modo ad primas credendi, sperandi, diligendique voluntates, quæ ex illo proposito conferuntur, sed ad ipsam quoque perseverantiam bonæ voluntatis extendi: usque ad eam ut etiam gloriam electis discretive sola Dei benignitate largiendam sua latitudine velut causa completatur. Nam in primis passim istud propositum cum electione, discretionem à massa perditionis, & prædestinatione confundunt, quibus perseverantiam includi nemo dubitat. Hinc prædestinatos ad utramque partem, prædestinatum electorum numerum nec augeri posse nec minui, prædestinantis electione humanas prævenire voluntates carpunt. Hinc dicunt propositum istud sanctis, hoc est iam credentibus, adeoque

à gloria scilicet, *ulla industria possit incurrere, neque electus ulla negligentia possit excidere.* Hinc enim & spes & cursus, quibus ad bravium in stadio tenditur, mentionem faciunt: *sub incerta spe cursum non esse constantem: videlicet, cum si aliud habeat prædestinantis electio, ad gloriam scilicet seu ad illud, ad quod sancti sperando currendoque contendunt, cassi sit ammentis intentio.* Hinc est quod Prosper libi exponi flagitat quomodo per illud propositum quo præordinati sive electi ad vitam æternam fideles fiunt, non oriatur negligentia si se prædestinatos esse desperent. Hinc est quod statim opportunam Massiliensium opinionem explicans tanquam Patribus antiquioribus consecutaneam: *Propositum, inquit, & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt.* Quo proposito ne gloriam æternam respici ac dari dubites: *Ut ob hoc, inquit, Deus alios vasa honoris, alios contumelia fecerit, quia finem uniuscuiusque præviderit & sub ipso gratia adiutorio, in qua futurus esset voluntate præviderit, scilicet vel bona vel mala, cui gloria fidem consequens deberetur aut negaretur.* Et verò quid aliud clamat Fausti de sublata orationum necessitate querimonia, nisi quod perseverantia ipsæque finis, hoc est, gloria, iam illo proposito immutabili stabilitate decreta sunt? Nam pro perseverantia & gloria preces omnes quibus pro se sancti Deo supplicant sine ulla dubitatione funduntur. Et hoc ex totius capituli quarti serie manifestius patet quam ut uberioris probationis indigeat. Vnde perspicuis verbis dicit Faustus: *Iam præordinatis ad vitam necessaria non erit (oratio) deputatis ad mortem prodesse non poterit.* Vides præordinatis ad vitam æternam (nam Evangelista verbis utitur) orationem fore superfluum, Ex quo Semi-Pelagiana ratiocinatione statim conficitur *EA QUÆ IMMINENT posse mutari.* Et apertius: *Si unus ad vitam alter ad perditionem deputatus est, non iudicandi nascimur, sed iudicatio.* Quod autem hæc ad vitam æternam præordinatio seu propositum glorificandi sanctos suos pari modo nullam humanæ voluntatis præscientiam præsupponat, eadem omnes querelæ probant, quas paulò ante ex Massiliensibus recensuimus.

Tertium quod ex superiori deductione consecutaneum est ad propositi divini executionem pertinet, nimirum *vocationem illam electorum secundum Dei propositum, quam tot querelis Massilienses impetunt nullo modo esse posse talem, ut positis omnibus externis internisque gratiis ad cõsentiendum necessariis, ultimus ad discernendum nutus ab illa indifferentiæ libertate, in utramvis libeat partem sese inclinante petatur.* Absurdum quippe si non stultum, hominibus non stultis videri debet, illam gratiam à Massiliensibus fuisse tot clamoribus impugnatam quasi liberum auferret arbitrium, quæ postquam data est instar habitus ad volendum, instar luminis ad videndum, instar scipionis ad ambulandum, profus ad nutum subdita est voluntati. Quid quod ipsi Massilienses ultro huiusmodi indifferentiis

Faust. lib. 1.
de grat. &
lib. arb. c. 13.
Vide supra

Ita loquuntur
Massil.
in Epist.
Prosp. Aug.
Ibid.

In Epist.
Hilar.
In Epist.
Prosp.

Faust. lib. 1.
de grat. &
lib. arb. c. 4.

Luca c. 13.
vers. 48.

Vide supra
lib. 4. de de-
gmat. Pelag.
c. 7.

Epist. ad
August.

ferent; gratiæ genus admiserint, prædica-
verint, inculcaverint, quod alio loco indu-
bitis argumentis uberius altruendum est.
punc si quis de Massiliensium sensu quo gra-
tiam ab Augustino prædicatam acceperunt
plura desideret, ea consulat, quæ in re pro-
fus simili de Monachorum Adrumetentium
& Pelagianorum sensu disserimus. Nam ut
ex Prospero supra dictum est, *Quicquid in libro*
de correptione & gratia ex contraventionem sen-
su sibi Augustinus opposuit, quicquid etiam in libro
contra Iulianum ab ipso sub hac questione obiectum
debellaverat, hoc totum ab ipso sanctus contentiosis-
sime conclamabatur: quo significat, ipsam dif-
ficultatiorem Massilienses in intelligenda gratiæ
operatione laborasse, quibus illi Monachi &
Iulianus laboraverant.

Vnum hic tantum ab omni non pervicaci
sua sententiæ defensore pro tribus illis corol-
larijs etiam atque etiam consideratum velim,
quam sit absurdum, & à dignitate Augustini
tanti Doctoris alienum, quod cum videret
se tot obloquijs & obtreccionibus ab erran-
tibus & male doctrinam suam accipientibus
appeti, tot calumnijs assertam à se veritatem
traduci, tantum salutis periculum infirmis
dari, tot scandala aduersus fidem Ecclesiæ
suscitari, nunquam tamen in omnibus libris,
quos aduersus illos condidit, vel verbulo di-
ctum aut insinuatum esse voluerit, male Mas-
silienses doctrinam suam de illo proposito &
gratia intelligere: nihil esse de voluntatibus
hominum, multo minus de gloria conferenda
prædestinatum sive propositum, nisi præviso
sub ipso gratiæ adiutorio voluntatis assensu.
Itaque nihil esse in illo proposito fatale vel
formidabile quia nihil à Deo inconsulta
voluntate decernitur: saluum esse sub gratia

A liberum arbitrium, & maxime saluum, quia
ab ejus liberrimo nutu, etsi non sine gratia,
credere & non credere, velle & nolle suspen-
ditur, haud secus ac si nulla gratia invenire-
tur. Ita quippe facillimo, expeditissimo, bre-
vissimoque explicandi modo, hominibus gra-
tiæ non infestis, sed umbris difficultatum
territis, omnes contentionum fibras radi-
citus amputasset. Cur ergo tam periculosas,
scandalosâque difficultates viris gravibus &
amicis, flagitantibus tot Presbyteris de salute
perichitantibus, non unius saltem sententiolæ
declaratione sopivit? Si forte non potuit,
certè ignarissimus & stupidissimus fuit; si
autem noluit impijssimus. Illud ab ejus divi-
na profundissimaque sapientia remotissimum,
hoc ab ejus pietate alienissimum. Quid quod
illud propositi & gratiæ genus, quo cunctos
Massiliensium scrupulos facillimè dissipatum
iri diximus, & agnovit Augustinus & docuit,
& cum res ita postulare luculentius explica-
vit quam ullus Philosophus aut Scholasticus
indifferentis libertatis Patronus, eam immu-
nem à vinculis fati & necessitatis asseruit?
Cur ergo tantas suæ doctrinæ criminationes
surdis auribus præterivit? Nimirum vidit
veritatis Doctor profundissimus & religionis
Antistes sacratissimus, isto propositi & gratiæ
explicandæ modo Massiliensibus quidem ab-
unde fieri satis, sed Catholicæ fidei forsitan
veritatem prodi, Christianæ religionis ju-
gulum peti. At hoc ex proprijs fundamentis
hic ostendere, & operosum & importunum
est, sed uberius præstabitur suo loco. Nunc
ad aperienda Massiliensium sensa, quibus tot
difficultates in Augustini doctrina sibi oc-
currentes conati sunt fugere ac fugare, perga-
mus.

F I N I S.

CORNE.